

Stanovisko školitele k disertační práci a působení doktorandky MgA. Mgr. Jany Švecové

Doktorandka: MgA. Mgr. Jana Švecová

Název disertační práce: Využití tkaného textu pro hledání rytmu

Školitel: doc. MgA. Filip Cenek

Pracoviště: Kabinet audiovizuálních technologií, Fakulta výtvarných umění VUT

Jana Švecová, která je absolventkou jak magisterského studia na Fakultě výtvarných umění VUT (Ateliér malířství), tak na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (obor Výtvarná a vizuální tvorba), působí jako doktorandka Kabinetu audiovizuálních technologií od roku 2017. Její mezinárodní zkušenosti zahrnují zejména dlouhodobé stáže v Kanadě, kde byla v letech 2021–2023 součástí performance kolektivu Quidam pod záštitou The Academy Circus v Londýně (ONT). Během studia navíc absolvovala rezidenční pobyty v Cirqueonu v Praze (2023, 2024) a v Casa Tagumerche ve Španělsku (2024), kde se věnovala výzkumu hvízdacího jazyka Silbo Gomero, což je způsob komunikace na ostrově La Gomera, umožňující dorozumívání na vzdálenost až několika kilometrů. Během doktorského studia Jana Švecová realizovala několik významných výstav – mezi její klíčové projekty patří výstavy v Galerii OFF/Format (*Jako bubnování*, 2019), v Galerii Hraničář (*Modré podkroví*, 2020, ve spolupráci s Lucií Králíkovou), v Galerii města Blanska (*Sběratel záblesků*, 2021) a v Galerii Jelení (*Boty jako lodě*, 2023). Jana Švecová je rovněž aktivní v performativním umění a v projektech akrobatického cirkusu, kdy se účastnila řady projektů v národním i mezinárodním kontextu. Svou výtvarnou činnost pravidelně doplňuje knižními projekty, jako bylo *Modré podkroví* (2020, ve spolupráci s Lucií Králíkovou), *Co zůstane* (2020) a *Deník pohybů světa* (2022). Poslední dvě jmenované knihy vznikly s podporou specifického vysokoškolského výzkumu a jsou i součástí předloženého disertačního projektu. Tuto krátkou retrospektivu uvádím k doložení skutečnosti, že Janu Švecovou považuji nejen za talentovanou umělkyni, ale také za osobnost propojující svou uměleckou praxi a pohyb životem s uměleckým výzkumem a neustálým hledáním nových možností vyjádření.

Disertační práce Jany Švecové je hluboce zakořeněna v tradici literárního a filozofického myšlení, přičemž využívá tyto vlivy k prozkoumání složitých a mnohvrstevnatých vztahů mezi uměním a životem. V její práci se objevuje několik klíčových jmen, která viditelně ovlivnila její teoretický přístup a podobu uměleckého výzkumu. Metoda, kterou Daniela Hodrová popisuje jako metodu „tkaného textu“, se stala základním nástrojem pro strukturu celé práce. Tento přístup, který Jana Švecová popisuje jako „volnější“, jí umožnil přesvědčivě propojovat různé motivy, vzpomínky a sny, a vytvářet tak komplexní narativní struktury, jež nahlížíjí umění žít z různých stran. Hodrová tento přístup popisuje v knize *Citlivé město: Eseje z mytopoetiky*, kde rozlišuje mezi dvěma styly psaní – jangovým, tvrdým stylem, a jinovým, měkkým stylem, který je charakteristický právě pro „tkaný text“. Dalším zásadním jménem je Nathalie Sarraute, jejíž vliv lze spatřit v otázkách literární formy a struktury práce. Sarraute je citována v souvislosti s jejím pojetím „spodní konverzace“, což je koncept, který zkoumá skryté vrstvy komunikace a lidských vztahů a který má v práci Jany Švecové významné místo. Její díla a přístupy k literatuře pomáhají autorce rozvíjet myšlenky o vzpomínkách a jejich roli v procesu tvorby. Vliv Marguerite Duras pak osobně vidím v působivé reflexi samoty a tvůrčího procesu. Neméně důležití jsou také Laurie Anderson, Lou Reed nebo Patti Smith, tedy inspirativní osobnosti, jejichž přístup k umění a životu rezonuje s tématy svobody, změny a hledání rytmu, resp. hledání „kouzla“ v životě a umění a nejrůznějších „meditačních“ technik, umožňujících pohlcení okamžikem, což je jeden z leitmotivů autorky práce. Text je bohatý na literární a umělecké zdroje, což neznamena, že by neexistovala řada dalších inspirativních osobností a myšlenkových směrů. Například témata „smrti autora“ a „textuality“ Rolanda Barthesa by mohla přinést další dimenzi do zkoumání vztahu mezi autorem, textem a čtenářem. Jeho koncepty by se daly využít při hlubší analýze toho, jak text žije nezávisle na svém tvůrci a jak se významy transformují v procesu čtení a interpretace. Julia Kristeva, jako významná teoretička intertextuality, by mohla nabídnout pohled na to, jak se ve „tkaném textu“ mohou prolínat různé diskurzy a literární tradice. Její koncept „objektu“ by mohl být zajímavý při zkoumání temnějších nebo méně přístupných vrstev narace. S odstupem mě ještě napadá jistá souvislost s dílem Michela de Certeaua, které by mohlo rozšířit teoretický rámec práce o koncepty týkající se každodennosti, taktiky a strategie v životě a umění. De Certeauova analýza způsobů,

jak lidé vytvářejí a přetvářejí svůj životní prostor, by se mohla promítnout do zkoumání „zabydlování“ v textu. I bez těchto odkazů má však text práce svoji jasnou vnitřní logiku a přesvědčivost a je hodnotným a inovativním příspěvkem k uměleckému výzkumu.

Domnívám se, že předložená práce je zpracována s vysokou úrovní jazykové i stylistické zručnosti, která dokládá schopnost doktorandky nejen kriticky reflektovat a syntetizovat široké spektrum uměleckých a filozofických přístupů, ale také aplikovat tyto poznatky na vlastní tvůrčí proces. Jana Švecová prokázala tvůrčí schopnosti a hluboké pochopení zvoleného tématu a její práce nejen splňuje požadavky kladené na disertace na umělecké vysoké škole, ale také přináší svébytný a přesvědčivý pohled na problematiku uměleckého vyjádření prostřednictvím textu.

Na základě výše uvedeného doporučuji práci k obhajobě a udělení titulu Ph.D.

V Brně dne 20. 6. 2024

Filip Cenek